

Monumentnummer*: 522486

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82693/66

Woonplaats* 's-Hertogenbosch
Gemeente* 's-Hertogenbosch
Provincie* Noord-Brabant

Locatiennaam 's-Hertogenbosch
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
's-Hertogenbosch	I	2202	A11	
's-Hertogenbosch	I	2202	A12	
's-Hertogenbosch	I	2202	A8	
's-Hertogenbosch	I	2202	A1	
's-Hertogenbosch	I	2202	A10	
's-Hertogenbosch	I	2202	A5	
's-Hertogenbosch	I	2202	A9	
's-Hertogenbosch	I	2202	A7	
's-Hertogenbosch	I	2202	A4	
's-Hertogenbosch	I	2202	A3	
's-Hertogenbosch	I	2202	A6	
's-Hertogenbosch	I	2202	A2	

Omschrijving**

Inleiding.

Het KANTOORGEBOUW van de Provinciale Noordbrabantse Electriciteitsmaatschappij (PNEM) is in 1921 gebouwd in Overgangsarchitectuur met Expressionistische elementen naar ontwerp van de architecten K.C. Suyling, Van Teefelen en De Nijs. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

maakt onderdeel uit van het PNEM-complex dat in dezelfde tijd en stijl is gebouwd en wordt omsloten door de Koningsweg, Van Diepenbeekstraat, Van der Does de Willeboissingel en Van Bréautéstraat. De andere complexonderdelen, van oorsprong bestaande uit een werkplaats, garage en archiefgebouw, vallen buiten de bescherming. Het kantoorgebouw is prominent gelegen aan de Koningsweg, die de belangrijkste noord-zuidas vormt in de wijk Het Zand.

Omschrijving.

Het tweelaags kantoorgebouw is gebouwd op rechthoekig grondplan en heeft een betonnen casco, terwijl de gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen met natuurstenen ornamenten en reliëfs. Het grote, geknikte schildak is belegd met leien. De dakkapellen die aan drie zijden uit de onderste dakschilden steken zijn in 1945 in stijl vergroot. De gevel heeft een symmetrische opbouw en wordt in traveeën gedeeld door gemetselde lisenen. De centrale travee omvat op de begane grond de toegang met de -niet oorspronkelijke- dubbele deur en op de verdieping een gemetselde erker. Boven de dakrand zet deze travee zich voort in een topgevel die een tegeltableau omvat met daarin het bouwjaar "1921". Het oorspronkelijke tegeltableau boven de voordeur met het opschrift "PNEM" is omstreeks 1995 verwijderd. De brede natuurstenen plint is licht geprofileerd en loopt over in de onderdorpels van de vensters. De drie straatgevels zijn voorzien van rijk gedetailleerde reliëfs in de natuurstenen banden tussen de vensters van de begane grond en de eerste verdieping, en in de natuurstenen getrapte strekse ontlastingsbogen boven de vensters van de verdieping. Alle ramen, ook die van de dakkapellen, zijn ca 1995 vervangen en hebben nu kunststof kozijnen, die de oorspronkelijke indeling benaderen. In het interieur zijn kolommen en balken van het geornamenteerde betonnen casco zichtbaar. Op de begane grond en op de eerste verdieping zijn de vloer en lambrisering van de hal voorzien van keramische tegels. In beide hallen zijn nog de loketten met houten kozijnen aanwezig. Op de begane grond zijn zij rijk gedetailleerd en voorzien van glas-in-lood ramen. De vergaderkamer en de werkkamers op de begane grond aan de voorzijde hebben een betimmerde lambrisering, met rijk gedetailleerd houtsnijwerk. De vergaderkamer kent bovendien een bijhorend houten ameublement en betimmerde pilasters. Noordelijk van de entree is het trappenhuis gelegen, bestaande uit natuurstenen treden, een smeedijzeren balustrade in Art Déco-stijl uit 1939 en geglazuurde tegels tegen de wanden. Op de eerste verdieping en op de zolderverdieping is de kamerindeling gewijzigd.

Waardering.

Het kantoorgebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als goed voorbeeld van representatieve kantoorbouw in het Interbellum en representeert de groei van de electriciteitsvoorziening in Noord-Brabant. Het heeft architectuurhistorische waarde als exponent van de Overgangsarchitectuur, vanwege de detaillering en de oorspronkelijkheid van het ontwerp en als representant van het oeuvre van de architecten Suyling, Van Teefelen en De Nijs. Het heeft ensemblewaarde vanwege de prominente ligging in de wijk het Zand en als beeldbepalend element in de noord-zuidas van deze wijk. Het is voldoende gaaf behouden gebleven en is zeldzaam als voorbeeld van kantoorbouw in Overgangsarchitectuur.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Kantoorgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument